

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันมีการพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ในการจัดการกับข้อมูล (Data) หลากหลายวิธีและมีการพัฒนามาอย่างยาวนาน ได้แก่ มีระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System) การประมวลผลที่รวดเร็วด้วยฮาร์ดแวร์ที่มีความทันสมัย แต่สำหรับความรู้ (Knowledge) นั้น เพิ่งเริ่มมีการพัฒนาการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) อย่างจริงจังในปี 1991 (Nonaka, 1991) จากการศึกษาทำให้ทุกองค์กรเริ่มมีความกระตือรือร้นในเรื่องการจัดการความรู้ มีงานวิจัยหลายๆ งานที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการความรู้ นั้น ทำให้องค์กรมีความก้าวหน้าและประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างมาก (Chen, 2015; Alavi and Leidner, 2015) รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมภายในองค์กรกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าว จึงนำไปสู่กลยุทธ์ที่องค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบันให้ความสำคัญคือ การพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งมีการใช้พัฒนาด้านนี้อย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน ดังเช่นในภาครัฐได้มีการตราไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หมวด 3 มาตรา 11 ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัด ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยหากองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะเป็นการสร้างองค์กรเพื่อให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (Aggestam, 2006) ด้วยการขยายขอบเขตความสามารถในการสร้างอนาคตองค์กรอย่างต่อเนื่องด้วยการเรียนรู้ (Dalkir, 2005) เพื่อให้สามารถเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดขององค์กรได้ (Survival Learning) เป็นการเรียนรู้ในการปรับตัว (Adaptive Learning) เรียนรู้เพื่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Generative Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในตนเอง (Chait, 1999) โดยการเรียนรู้จะช่วยให้องค์กรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการพัฒนาที่รวดเร็วและยั่งยืน ให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่หรือเทคโนโลยี ให้สามารถเพิ่ม

ขีดความสามารถในการแข่งขัน จำเป็นต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อพัฒนางานและขีดความสามารถขององค์กรให้มีคุณภาพ สร้างความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จำเป็นต้องสร้างและพัฒนางค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยที่สมาชิกในองค์กรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงาน ไปพร้อมๆ กันกับการเรียนรู้ เมื่อสมาชิกองค์กรมีความรู้มีความสามารถที่เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลของกลุ่ม และพัฒนาไปสู่การเกิดประสิทธิผลองค์กร ทำให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังผลการศึกษาของ (บุญส่ง, 2546) ที่ศึกษาองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลงานขององค์กร พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลต่อผลงานขององค์กร แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ. 2556 - พ.ศ.2561) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ พันธกิจที่ต้องปฏิบัติคือ ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และจัดการความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความตระหนักและเห็นความสำคัญจะเกิดขึ้น จำเป็นต้องสร้างและพัฒนางค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยที่สมาชิกในองค์กรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงาน ไปพร้อม ๆ กันกับการเรียนรู้ เมื่อสมาชิกองค์กรมีความรู้มีความสามารถที่เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลของกลุ่ม และพัฒนาไปสู่การเกิดประสิทธิผลองค์กร ทำให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ

มหาวิทยาลัยเป็นอีกหนึ่งองค์กรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองพันธกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุศิลปและวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสภาพการจัดการศึกษาในประเทศไทยยังมีคุณภาพและมาตรฐานอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก พิจารณาจากการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา ในระดับโลกพบว่า ในปี 2553 มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 7 แห่ง ติดอันดับในกลุ่มอันดับที่ 200 ของมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในเอเชีย ส่วนใน ระดับภูมิภาคเอเชีย โดย Asian University Rankings 2010 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ มีมหาวิทยาลัยไทย ติดอันดับใน 100 อันดับแรกเพียง 6 แห่ง และในปี 2558 มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 11 แห่ง ติดอันดับในกลุ่มอันดับที่ 200 ของมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในเอเชีย ส่วนใน ระดับภูมิภาคเอเชีย โดย Asian University Rankings 2015 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ มีมหาวิทยาลัยไทย ติดอันดับใน 100 อันดับแรกเพียง 33 แห่ง จากผลการจัดอันดับจะเห็นได้ว่าคุณภาพมาตรฐานของสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับที่ยังไม่สูง นอกจากนี้จากผลการสำรวจ

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ (อุทุมพร, 2544) พบว่าประชาชนร้อยละ 60.56 ยังไม่พอใจต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินในภาพรวมของการประกันคุณภาพภายในโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาสถาบันสู่สถาบันเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) ผลการประเมินในปีการศึกษา 2555-2556 สรุปจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยทั้งหมด 40 มหาวิทยาลัยฯ ที่ไม่ผ่านการประเมินผล ต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 17 มหาวิทยาลัยฯ คิดเป็น 42.50 เปอร์เซ็นต์ (จากผลคะแนนการประกันคุณภาพ ของ สกอ. ผ่านระบบ CHE-QA) ชำงต้นชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ ยังไม่สามารถก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจึงยังเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุง เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (อุทุมพร, 2544)

การพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะ (Maturity Model) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้ผู้บริหารได้รับทราบสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นอยู่ และสามารถทราบแนวทางที่จะสามารถก้าวไปยังจุดที่พัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำพองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาตัวแบบที่สามารถเป็นแนวทางเพื่อช่วยให้ผู้บริหารพัฒนาองค์กรได้อย่างถูกต้องทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นไปตามแนวทางของการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีการพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management Maturity Model: KM³) (Ehms, K. and Langen, 2001) พัฒนาโดยบริษัท Siemens ในปี 2001 และการพัฒนาโดยใช้ฐานของตัวแบบวุฒิภาวะสมรรถนะ (Capability Maturity Model: CMM) (Demchig, 2015) ที่ใช้ในทางวิศวกรรมซอฟต์แวร์ ตัวแบบ KM³ พัฒนาขึ้นเพื่อให้องค์กรนั้นทราบสถานะของการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรว่าอยู่ในระดับใด แต่อย่างไรก็ตาม การออกแบบตัวแบบวุฒิภาวะ KM³ สำหรับมหาวิทยาลัยนั้นจำเป็นจะต้องมีการศึกษาวิจัยให้รอบด้านตามสภาพวัฒนธรรมขององค์กร และ ภารกิจขององค์กร รวมทั้งต้องสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากประเด็นที่มาและความสำคัญดังกล่าวทั้งในเรื่องของการพัฒนาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยที่ยังมีอีกหลายมหาวิทยาลัยที่ยังต้องการการพัฒนาอย่างมีทิศทางเพื่อไปสู่เป้าหมาย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะในเรื่องของการจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้จะสามารถช่วยให้ผู้บริหารทราบสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กร รวมถึงมีการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีหลักการ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศการประเมินผลและการแนะนำเพื่อมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ของ

มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

1.2 คำถามของการวิจัย

การวิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีตลอดจนผลการวิจัยต่างๆ เพื่อที่จะค้นหาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งมีคำถามในการวิจัย ดังนี้

1.2.1 มหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีการจัดการความรู้ทางด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาในลักษณะใด

1.2.2 ตัวแบบวุฒิภาวะของการจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

1.2.3 ระบบสารสนเทศสำหรับประเมินและการแนะนำในการจัดการความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับหรือไม่อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศการประเมินและการแนะนำเพื่อมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความรู้ เพื่อให้บรรลุผลการประเมินในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในแต่ละระดับ

1.3.2 เพื่อพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.3.3 เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการประเมินระดับวุฒิภาวะการจัดการความรู้และการแนะนำในระบบการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

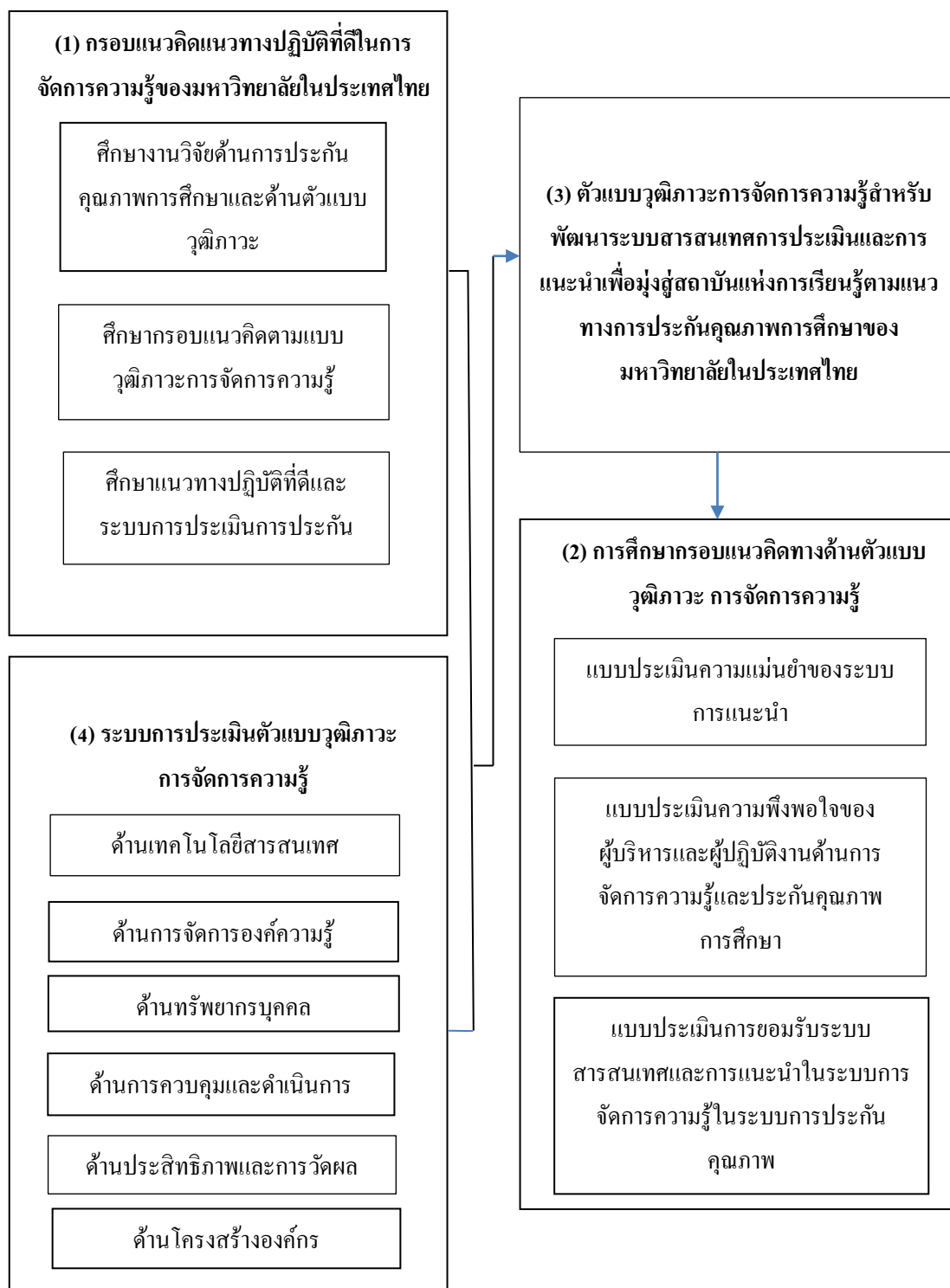
งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศการประเมินและการแนะนำเพื่อมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยอ้างอิงแนวคิดพื้นฐานจากตัวแบบ CMMI และ KM³ เมื่อผู้วิจัยนำคะแนนการประเมินที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้สร้างขึ้นมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยประเมินว่าสามารถตรวจสอบระดับวุฒิภาวะด้านการจัดการความรู้และให้การแนะนำ ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 1.1

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้มีองค์ประกอบหลักทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.4.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดการความรู้ ตัวแบบวุฒิภาวะ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ ประกอบไปด้วย 5 ข้อย่อยได้แก่ 1) มีการกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับ แผนกลยุทธ์ 2) มีการกำหนดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัยอย่างชัดเจนตามประเด็นความรู้ 3) มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge) เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีตามประเด็นความรู้ที่กำหนด 4) มีการรวบรวมความรู้ตามประเด็นความรู้ที่กำหนดในข้อ 1 ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาและจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร (Explicit Knowledge) และ 5) มีการนำความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ในปีการศึกษาปัจจุบันหรือปีการศึกษาที่ผ่านมาเป็นลายลักษณ์อักษรและจากความรู้ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรงที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการแนะนำ

1.4.2 การศึกษารอบแนวคิดทางด้านตัวแบบวุฒิภาวะ การจัดการความรู้ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2. ด้านการจัดการความรู้ 3. ด้านทรัพยากร 4. ด้านการควบคุมและการดำเนินการ 5. ด้านประสิทธิภาพและการวัดผล 6. ด้านโครงสร้างองค์กร

1.4.3 ระบบการประเมินตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย แบบประเมินความแม่นยำของระบบการแนะนำ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้และประกันคุณภาพการศึกษาและแบบประเมินการยอมรับระบบสารสนเทศและการแนะนำระบบการจัดการความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำเสนอในรูปที่ 1.1 โดยผู้วิจัยได้เริ่มจากการศึกษาการจัดการความรู้ ตัวแบบวุฒิภาวะ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา และระบบการแนะนำ หลังจากนั้นจึงสร้างตัวแบบวุฒิภาวะขึ้น และทดสอบตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ เมื่อมีการทดสอบและประเมินตัวแบบแล้วจึงพัฒนาระบบการแนะนำเพื่อประเมินระดับวุฒิภาวะ

1) เพื่อให้ได้กรอบตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ มุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2) กระบวนการสังเคราะห์จากความรู้ที่ได้จากข้อที่ 1 ทางด้านการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

3) กระบวนการทดสอบเชิงยืนยัน ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ ในด้านการพัฒนาสถาบันสู่สถาบันเรียนรู้ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย หลังจากนั้นนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อให้ตัวชี้วัดของการจัดการความรู้มุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ขึ้นตอนสุดท้ายสำหรับการยืนยัน ผู้วิจัยจะได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากแบบประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของดัชนีวัดผลกับวัตถุประสงค์

4) ผู้วิจัยพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และนำไปพัฒนาเป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจต่อไป

5) ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

5.1) ตัวแปรต้นคือตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ที่พัฒนาและระบบการแนะนำด้านการจัดการความรู้ที่พัฒนาได้

5.2) ตัวแปรตามคือคะแนนความพึงพอใจในระบบการแนะนำและความสมบูรณ์ของตัวแบบวุฒิภาวะซึ่งได้จากคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารระดับสูง ผู้กำหนดนโยบายการจัดการความรู้ และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพและการจัดการความรู้

5.3) ตัวแปรควบคุมคือกลุ่มผู้บริหาร ผู้กำหนด งบประมาณ และผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้ รวมทั้งด้านการประกันคุณภาพของ สกอ.

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

1.5.1 ตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.5.2 ระบบสารสนเทศการประเมินและการแนะนำในระบบการจัดการความรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก

1.6 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มีขอบเขตของการวิจัยที่อ้างอิงหลักการของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา มีทั้งหมด 4 ข้อ ดังนี้

1.6.1 การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มประชากรคือ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ในงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ ซึ่งดำเนินการในหัวข้อย่อย 7.2 การพัฒนาสถาบันสู่สถาบันการเรียนรู้

1.6.2 ศึกษาและวิเคราะห์ การจัดการความรู้ ตัวแบบวุฒิภาวะ และ สถานภาพการจัดการความรู้ในปัจจุบัน ภายใต้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.6.3 พัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ (Knowledge Management Maturity Model : KMMM) เพื่อใช้ในการประเมินการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

1.6.4 พัฒนาระบบการประเมินและการแนะนำในระบบการจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ทางวิชาการ

1. ได้ตัวแบบวุฒิภาวะของการจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2. ได้เครื่องมือในการประเมิน การจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.7.2 ประโยชน์ต่อสังคม

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการประกันคุณภาพ ตัวแบบวุฒิภาวะของการจัดการความรู้ สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
2. งานวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้กับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยสามารถนำเครื่องมือไปใช้ในมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.7.3 ประโยชน์ต่อการใช้งาน

1. ได้ประยุกต์ใช้ตัวแบบวุฒิภาวะ การจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้สังคมในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาได้รับทราบสถานการณ์ของความเป็นตัวแบบวุฒิภาวะในองค์กรของตนเองจากระบบการประเมิน รวมถึงทราบจุดแข็ง และจุดอ่อน
3. งานวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้กับสถาบันการศึกษาในแต่ละระดับ รวมถึงองค์กรที่มีกระบวนการธุรกิจใกล้เคียงกับสถาบันอุดมศึกษา สามารถนำตัวแบบวุฒิภาวะไปประยุกต์ใช้ในองค์กรของตนเองได้

1.8 นิยามศัพท์

1.8.1 การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจากข้อมูลไปสู่สารสนเทศเพื่อให้เกิดความรู้และปัญญาในที่สุด

1.8.2 ตัวแบบวุฒิภาวะ หมายถึง ตัวอย่างหรือแบบอย่าง เช่นการจำลอง ความมีความเป็นพฤติกรรม หรือการประพจน์ที่ถูกต้อง หรือน่าเชื่อถือที่ควรปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่าง

1.8.3 การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมอย่างเป็น ระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพ

1.8.4 สถาบันแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถาบันหรือองค์กรที่ซึ่งคนในสถาบันได้ขยายขอบเขตความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคลระดับกลุ่ม และระดับสถาบันเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่บุคคลในระดับต่าง ๆ ต้องการอย่างแท้จริงเป็นสถาบันที่มี

ความคิดใหม่ ๆ และการแตกแขนงของความคิดได้รับการยอมรับเอาในใส่และเป็นสถาบันที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องของวิธีการที่จะเรียนรู้ไปด้วยกันทั้งองค์กร

1.8.5 ระบบการแนะนำ หมายถึง ระบบที่ใช้เครื่องมือเป็นโปรแกรมและเทคนิคต่าง ๆ เป็นตัวดำเนินการให้ผู้ที่มีทางเลือกอย่างหลากหลาย โดยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข สำหรับการตัดสินใจ อาทิ การตัดสินใจในเชิงธุรกิจ การตัดสินใจซื้อสินค้า เป็นต้น

1.9 สรุป

ในบทที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นถึงข้อที่สำคัญ 2 ประการสำหรับตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้ คือ 1) วิธีการประเมินในอดีตยังขาดตัวแบบที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นระบบ 2) งานวิจัยที่นำเสนอตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้มุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาตัวแบบวุฒิภาวะการจัดการความรู้สำหรับมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีพื้นฐานมาจากตัวแบบ KM³ โดยเพื่อมุ่งสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของการทำงานวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เรียบเรียงไว้ในบทที่ 2